

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

**МАТЕРІАЛИ
РЕГІОНАЛЬНОЇ МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ – СТРАТЕГІЯ
СТАБІЛЬНОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

ЗАПОРІЖЖЯ 2026

ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» У ЛІКАРІВ СТОМАТОЛОГІВ НА ЕТАПІ ІНТЕРНАТУРИ Міщенко О.М., Манухіна О.М.	78
ЦИФРОВА АДАПТАЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ ПРИФРОНТОВИХ ТЕРИТОРІЙ: ТЕХНОЛОГІЧНІ НАПРАЦЮВАННЯ ТА ВЕКТОРИ МАЙБУТНЬОГО Нагорний В.В., Нагорна Н.О., Парченко М.В.	81
ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ТЕЛЕМЕДИЦИНА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДІАТРІВ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ Недельська С.М., Самохін І.В., Кряжев О.В., Мазур В.І., Ярцева Д.О., Кляцька Л.І., Федосєєва О.С., Лямцева О.В.	83
МЕТОДОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ У ЗДМФУ КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРОПЕДЕВТИКА ПЕДІАТРІЇ У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ Пацера М.В.	84
РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ САЙТУ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ БІОСТАТИСТИКИ ТА МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ» ЯК СКЛАДОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНО- ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ Пишнограєв Ю.М., Строїтелева Н.І.	86
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ БІОСТАТИСТИКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ У МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ Пишнограєв Ю.М., Строїтелева Н.І.	89
ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОЗВІТІВ У ПРОЦЕСІ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ Підкова В.Я.	91
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ: ВПЛИВ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ТА КЛІНІЧНЕ МИСЛЕННЯ Подсевахіна С.Л., Паламарчук О.І., Чабанна О.С., Мирний Д.П.	94
КЛІНІЧНО-ОРІЄНТОВАНА ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ВИКЛИКИ, АДАПТАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ, РЕЗУЛЬТАТИ Подсевахіна С.Л., Паламарчук О.І., Чабанна О.С., Мочоний В.О.	97
ЗБЕРЕЖЕННЯ КОНТИНГЕНТУ ЗДОБУВАЧІВ ЯК ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП РОБОТИ ДЕКАНАТУ Полковніков Ю.Ф., Звягіна Г.О., Земляний Я.В., Потоцька О.І.	101
ВІРТУАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ ТА ІN SILICO ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНОМУ ПРАКТИКУМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Риженко В.П., Алієв А.Т.	104
ЕКОСИСТЕМА MICROSOFT 365 ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗВО ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ Риженко В.П., Дмитрієв В.С.	106
ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ АДАПТИВНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ КРОК НА БАЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПРОГРАМИ ANKI Рижов О.А.	108
ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ Сердюк Д.Г.	111

емоційне навантаження, що дозволяє тренувати вмотивовану поведінку і інтегрує когнітивні, емоційні і поведінкові компоненти. Це сприяє формуванню емоційної саморегуляції, розвитку емпатії та готовності до складних етичних рішень у професійній діяльності.

Сьогодні стоматологія вимагає від фахівця не лише знання професійних стандартів і досконалих мануальних навичок, але і емпатії, здатності діяти етично в умовах стресу або конфлікту, тому проблема розвитку емоційного інтелекту є важливою складовою практичної підготовки сучасного лікаря стоматолога.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колеснікова І. Успіх в освітньому процесі – це соціальний та емоційний інтелект. Професійна освіта: від викликів сьогодення до формування майбутнього : матер. Всеукр. дистанційної наук.-метод. конф. (м. Харків, 17 берез. 2026 р.) / ред. кол.: Н. І. Живора та ін. Харків : Фаховий коледж НФаУ, 2026. С. 54–57.

2. Прогнозування рівня емоційного інтелекту студентів-медиків на основі багатофакторного регресійного аналізу / І. Корда та ін. Україна. Здоров'я нації. 2025. № 4. С. 46–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2077-6594/2025.4/05>

3. What changes in implementing competency-based medical education in Indonesia: a qualitative study / P. Prihatiningsih et al. JPKI. 2021. Vol. 10, no. 1. P. 12–26. DOI: [doi.org](https://doi.org/10.31718/2077-1096.23.1.159)

4. Емоційний інтелект та маніпуляції в навчальному процесі / V. I. Fedorchenko et al. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2023. Т. 23, № 1. С. 159–162. DOI: <https://doi.org/10.31718/2077-1096.23.1.159>

5. Башкірова Л. М., Грищук М. І., Новіцька І. В. Інноваційні підходи до навчання медичної етики та емоційного інтелекту за допомогою інтерактивних технологій. Педагогічна Академія: наукові записки. 2025. № 17. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15236088> (дата звернення: 24.03.2026).

ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» У ЛІКАРІВ СТОМАТОЛОГІВ НА ЕТАПІ ІНТЕРНАТУРИ

Міщенко О.М.,
завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти,
Манухіна О.М.
доцент кафедри стоматології післядипломної освіти

Ключові слова: медична освіта, інтернатура, м'які навички.

Медична освіта сьогодні має не тільки відповідати на виклики часу, такі як війна, цифровізація, зміни на ринку праці, а й бути інструментом

формування майбутнього суспільства, здатного до сприйняття інновацій і сталого розвитку [1, с.5]. Одним з наріжних каменів сучасної професійної освіти є компетентнісний підхід, який передбачає не лише засвоєння знань, а й уміння застосовувати їх у практичній діяльності, приймати рішення, працювати в команді, відповідати за результати своєї роботи. Особлива увага приділяється розвитку «soft skills» (м'яким навичкам) — комунікабельності, критичного мислення, креативності, стійкості до стресів. Саме ці навички дозволяють фахівцеві адаптуватися до змін і залишатися конкурентоспроможним упродовж професійного життя [2, с.57; 3, с.160]. Міжнародні стандарти, зокрема World Federation for Medical Education (WFME), World Health Organization (WHO) та Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG), визначають soft skills як невід'ємний складник професійної компетентності лікаря. Вони наголошують, що сучасний лікар повинен не лише володіти клінічними навичками, а й демонструвати високий рівень етичності, комунікабельності, адаптивності та командної взаємодії [4, с.13]. У контексті воєнних викликів в Україні питання розвитку soft skills серед інтернів набуває ще більшої актуальності. Лікарі стикаються з емоційним виснаженням, збільшенням кількості стресових ситуацій і моральних дилем, що вимагає від них високого рівня психологічної стійкості, емпатії та командної взаємодії [5, р. 494].

У зв'язку з цим неможливо недооцінити значення набуття комунікативних, емоційно-соціальних і адаптивних умінь для ефективної діяльності інтернами-стоматологами, які повинні не лише володіти клінічними знаннями, а й вміти взаємодіяти з дорослими і дітьми різного віку, їхніми батьками та мультидисциплінарною командою. Враховуючи відсутність єдиного стандарту формування soft skills при підготовці інтернів, на кафедрі стоматології післядипломної освіти проводиться інтеграція відповідних компонентів у існуючі програми, спрямовані переважно на опанування формальних hard skills. З цією метою застосовуються технології інтерактивного навчання, технології ситуаційного навчання, моделювання клінічних кейсів. Тривалий період дистанційного навчання, вплив воєнного стану, який підвищив рівень стресу та емоційного вигорання серед інтернів, визначили низький рівень комунікативних навичок - активного слухання, вербальної і невербальної комунікації, формулювання зворотного зв'язку, передачі складної інформації простою мовою. За нашим досвідом, одним з ефективних методів виправлення ситуації, є застосування ділових ігор і рольових вправ під час занять, коли інтерни перебувають послідовно у ролі лікуючого лікаря, пацієнта, родича пацієнта, представника адміністрації

клініки, члена мультидисциплінарної команди. Оцінюється не лише правильність виконання маніпуляцій, а й уміння інтерна проявити емпатію та витримку, діяти в ситуації невизначеності, взаємодіяти у команді. Перспективним також є використання сценаріїв зі стандартизованими пацієнтами, які імітують реальні клінічні ситуації. На зараз, роль стандартизованих пацієнтів виконують викладачі. Важливим етапом є формування когнітивно-рефлексивних навичок – критичного мислення, самооцінки, прийняття помилок, гнучкості у прийнятті рішень. З цією метою використовуємо конструктивне обговорення помилок і групову рефлексію після симуляційних занять. Зважаючи на те, що soft skills формуються поступово, через досвід, спостереження, рефлексію, рольові взаємодії і належать до компетенцій, що розвиваються протягом усього професійного життя лікаря, інтегруємо їх також до заходів безперервної освіти.

Цілеспрямований розвиток soft skills, який є важливою сучасною умовою професійної підготовки інтернів-стоматологів, сприятиме підвищенню стійкості і конкурентоспроможності лікарів, а також якості надання медичної стоматологічної допомоги, утвердженню гуманістичних цінностей і розвитку культури партнерської взаємодії в сфері охорони здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Драган Ю. Професійна освіта: від викликів сьогодення до формування майбутнього. Професійна освіта: від викликів сьогодення до формування майбутнього : матер. Всеукр. дистанційної наук.-метод. конф. (м. Харків, 17 берез. 2026 р.) / ред. кол.: Н. І. Живора та ін. Харків : Фаховий коледж НФаУ, 2026. С. 19–21.
2. Компетентнісний підхід до викладання фармакології лікарських засобів, що впливають на респіраторну систему / Г. В. Зайченко, Н. В. Савченко, В. В. Гнатюк та ін. Медицина та фармація: освітні дискурси. 2025. № 1. С. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2025-1-10>.
3. Банадига Н. В., Лабівка О. В. Soft skills у підготовці інтернів-педіатрів: педагогічні стратегії формування і перспективи впровадження в медичну освіту України. Медична освіта. 2025. № 4. С. 158–163. DOI: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2025.4.15863>.
4. Tarnavska O., Husak L. Soft skills in the structure of competencies of future medical professionals. Медична освіта. 2023. № 2. С. 12–18. DOI: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2023.2.14105>.
5. Harbuzova V., Ulunova A., Mynenko S. Assessment of professional life quality and resilience of medical staff working at military treatment and rehabilitation facilities in Ukraine. Eastern Ukrainian Medical Journal. 2024. Vol. 12, № 3. P. 492–504. DOI: [https://doi.org/10.21272/eumj.2024;12\(3\):492-504](https://doi.org/10.21272/eumj.2024;12(3):492-504).